

๕. จากข้อความนี้ ปู และเต่ามีกระดองไว้ทำอะไร

- ก. ไว้เก็บลูกอ่อน   ข. ไว้กันกระแทก   ค. ไว้ป้องกันภัย

๖. วัวและควายมีเขาไว้ทำอะไร

- ก. ไว้ป้องกันศัตรู   ข. ไว้เสยฟางเข้าปาก   ค. ไว้ขวิดคน

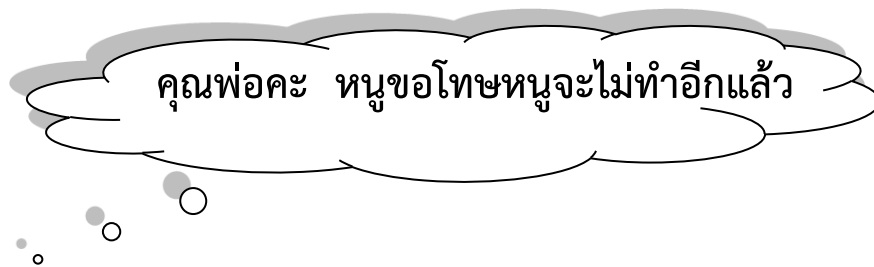
๗. งวงของช้างเปรียบได้กับอวัยวะส่วนใดของมนุษย์

- ก. เท้า   ข. มือ   ค. ปาก

๘. ข้อความนี้กล่าวถึงสัตว์กี่ชนิด

- ก. ๓ ชนิด   ข. ๔ ชนิด   ค. ๕ ชนิด

อ่านข้อความต่อไป่นี้แล้วตอบคำถามข้อ ๙ - ๑๐

๙. ผู้กล่าวข้อความนี้มีความรู้สึกอย่างไร

- ก. เศร้าใจ   ข. สำนึกผิด   ค. ซาบซึ้งใจ

๑๐. ผู้ที่กล่าวข้อความนี้ต้องการสิ่งใด

- ก. การลงโทษ   ข. คำปลอบโยน   ค. การให้อภัย

ความดีความชั่ว

ปลูกต้นข้าวเกิดเมล็ดข้าวดังเขาว่า

ปลูกถั่วงาเกิดถั่วงาเป็นแม่นมั่น

ปลูกอย่างไรได้ผลอย่างเดียวกัน

ตามพืชพันธุ์หว่านลงจงเข้าใจ

แม้ความชั่วปลูกลงคงได้ชั่ว

ความดีคงไม่กลัวคุ้มตัวได้

ปลูกความดีผลดีมีทั่วไป

ความชั่วไซร่อย่าปลูกเป็นถุกเอย

(หม่อมเจ้าพิจิตรจิราภา เทวกุล, บทเพลงเกี่ยวกับธัมมะของโรงเรียนราชินี)

★ ★	ท ๑๕/ผ.๑-๐๑
-----	-------------

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๒
หาความหมายของคำ

คำชี้แจง เขียนความหมายของคำที่กำหนดให้

๑. หว่าน ความหมาย _____

_____

๒. เมล็ด ความหมาย _____

_____

๓. แม่นมั่น ความหมาย _____

_____

๔. กลั้ว ความหมาย _____

_____

๕. พืชพันธุ์ ความหมาย _____

_____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บัตรคำ

ระมัดระวัง

ใคร่ครวญ

ครวญคราง

พลั่ว

โหยหวน

เหลือบมอง

ติดหล่ม

สะบัด

ระดม

ประหลาด

วิกฤต

โอกาส

พิจารณา

ส่งสาร

แห่งขอค

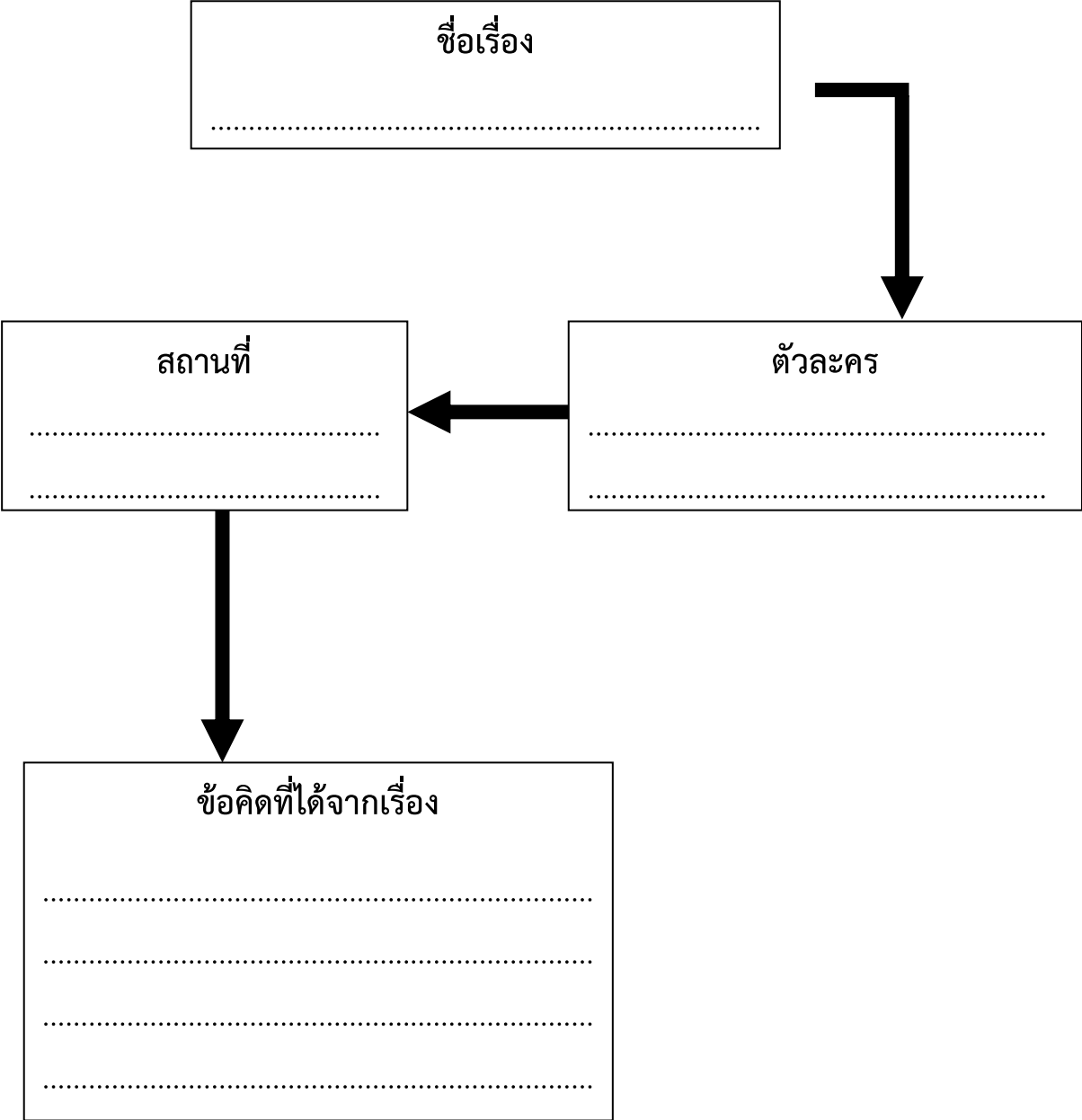
นิทาน ชายชรา กับ ลาแก่

กาลครั้งหนึ่งนานมาแล้ว... มีชายชราคนหนึ่งเลี้ยงลาไว้ตัวหนึ่งซึ่งแก่มากแล้ว วันหนึ่งชายชราได้จูงเจ้าลาแก่ออกไปข้างนอก ด้วยความไม่ระมัดระวังของมัน จึงเดินตกลงไปในบ่อน้ำ ซึ่งแห้งขอดไม่มีน้ำมาเป็นเวลานานแล้ว มันร้องครวญคราง อยู่เป็นเวลานาน ชายชราเองก็พยายามใคร่ครวญคิดหาวิธีที่จะช่วยมันขึ้นมาให้ได้ ชายชราจึงไปขอแรงชาวบ้าน เพื่อมาช่วยลาแก่ ชาวบ้านใช้พลั่วตักดินสาดลงไปบ่อ เหมือนตักดินใส่ล้อเกวียนที่ติดหล่ม ครั้นเมื่อดินไปถูกหลังลาเข้า มันก็ตกใจร้องโหยหวน ขึ้นมาอย่างน่าสงสาร สักพักหนึ่งทุกคนก็แปลกใจที่เสียงของเจ้าลาแก่เงียบไป หลังจากที่ชายชราและชาวบ้านช่วยกันตักดินใส่ไปในบ่อได้สักสองสามพลั่ว พวกเขาที่เหลือบมองลงไปบ่อ และก็ต้องประหลาดใจไปตาม ๆ กัน เพราะทุกครั้งที่ทุกคนสาดดินไปถูกหลังลา มันจะสับัดดินออกจากหลังแล้วก้าวขึ้นไปเหยียบบนดินเหล่านั้นยิ่งทุกคนพยายามเร่งระดมสาดดินลงไปมากเท่าไร มันก็ก้าวขึ้นมา จากบ่อน้ำได้เร็วมากยิ่งขึ้นเท่านั้น ในไม่ช้าทุกคนก็ต่างประหลาดใจที่เจ้าลาสามารถ โผล่พ้นขึ้นมาจากปากบ่อดังกล่าวได้สำเร็จในที่สุด ความช่วยเหลือจากผู้อื่นเป็นสิ่งที่ดี แต่สิ่งที่ดีกว่าคือการช่วยเหลือตนเอง การรู้จักใช้สติพิจารณาแก้ไขปัญหาต่างๆ สามารถเปลี่ยนจากวิกฤติให้เป็นโอกาสได้ไม่ยาก

ใบงานที่ ๐๓
เขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่องจากนิทาน “ชายชรา กับ ลาแก่”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ท 15/พ.1-04

ใบงานที่ ๐๔
แต่งประโยค

คำชี้แจง แต่งประโยคจากคำที่กำหนดให้

๑. ระมัดระวัง

---

๒. ครวญคราง

---

๓. สงสาร

---

๔. สะบัด

---

๕. โอกาส

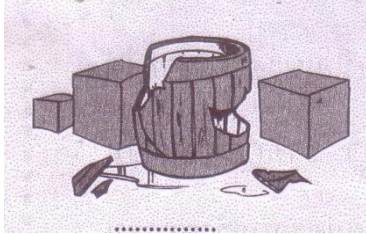

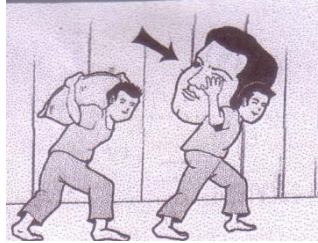
ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

เกม รูปภาพทราบสำนวน

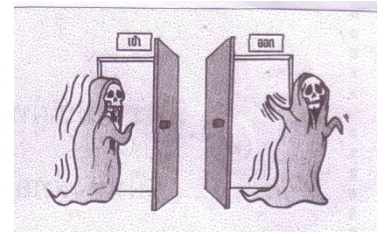
คำชี้แจง ดูภาพแล้วเติมคำลงในช่องว่างให้ถูกต้องตามสำนวนไทย

๑. ....แตก

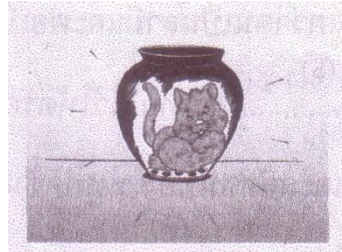
๒. แบก .....

๓. ....เข้า.....ออก

๔. วัสดุ.....ทำ

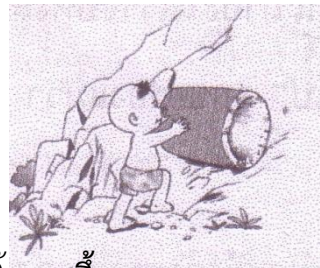
๕. .... นอนหวด

๖. ....ได้ทอง

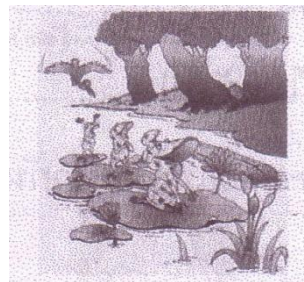
๗. ฆ่าช้างเอา .....

๘. กิ่งครกขึ้น .....

๙. ....พอกหาง.....

๑๐. กบเลือก .....

พระบรมราโชวาท

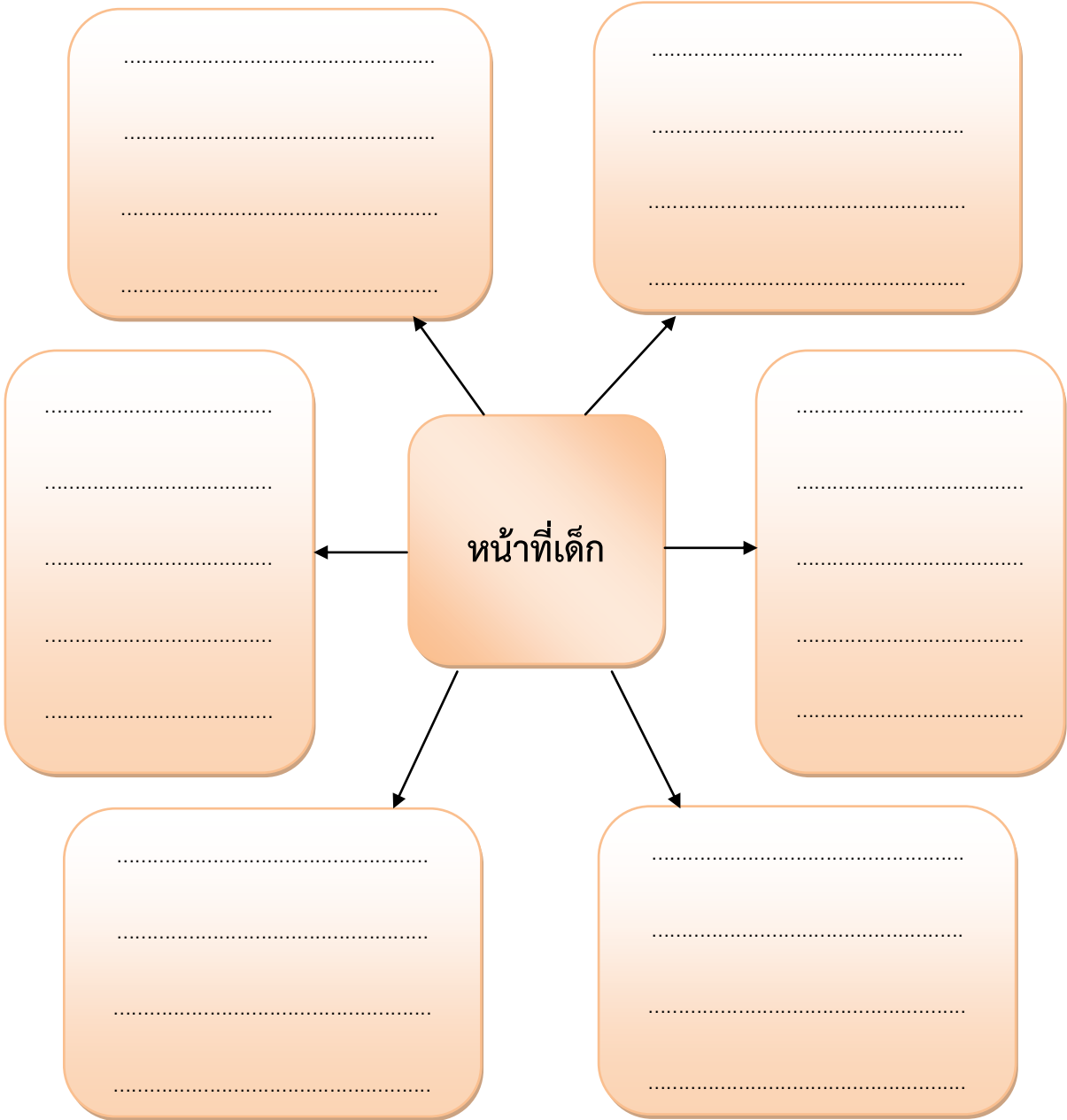
เด็กต้องเรียนความรู้ อบรมความดี ฝึกหัดวินัยให้มีพร้อมแต่เยาว์วัย
จึงจะมีความสุข ความเจริญได้ทั้งในวันนี้และวันหน้า

คนทุกคนมีหน้าที่ต้องทำ แม้เป็นเด็กก็มีหน้าที่อย่างเด็ก คือ
ศึกษาเล่าเรียน หมายความว่าต้องเรียนให้รู้วิชา ฝึกหัดทำงานต่างๆ
ให้เป็น อบรม ชัดเกลา ความประพฤติและความคิดจิตใจให้ประณีต
ให้สุจริต แจ่มใส และเฉลียวฉลาดมีเหตุผล เพื่อจักได้เติบโตขึ้น
เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถ และมีประโยชน์ต่อบ้านเมือง

(พระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9)

ใบงานที่ ๐๕
เขียนแผนผังความคิด

คำชี้แจง เขียนแผนผังความคิด “หน้าที่เด็ก”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ท ๑๕/พ.๒

เพลง หน้าที่เด็ก

เนื้อร้อง ชุ่ม ปัญจพรรค์

ทำนอง เอื้อ สุนทรสนาน

เด็กเอ๋ยเด็กดี	ต้องมีหน้าที่สิบอย่างด้วยกัน (ซ้ำ)
หนึ่ง นับถือศาสนา	สองรักษาธรรมเนียมมั่น
สาม เชื่อพ่อแม่ครูอาจารย์	สี่ว่าจានั้นต้องสุภาพอ่อนหวาน
ห้า ยึดมั่นกตัญญู	หก เป็นผู้รู้รักการงาน
เจ็ด ต้องศึกษาให้เชี่ยวชาญ	ต้องมานะบากบั่น ไม่เกียจไม่คร้าน
แปด รู้จักออมประหยัด	เก้า ต้องซื่อสัตย์ตลอดกาล
น้ำใจนักกีฬากล้าหาญ	ให้เหมาะกับกาลสมัยชาติพัฒนา
สิบ ทำตนให้เป็นประโยชน์	รู้บาปบุญคุณโทษสมบัติชาติต้องรักษา
เด็กสมัยชาติพัฒนา	จะเป็นเด็กที่พาชาติไทยเจริญ

ใบงานที่ ๐๗
เขียนคำอ่าน

คำชี้แจง เขียนคำอ่านจากคำที่กำหนดให้

๑. ศึกษา อ่านว่า

.....

๒. เลี้ยงชีพ อ่านว่า

.....

๓. ประโยชน์ อ่านว่า

.....

๔. หลายสถาน อ่านว่า

.....

๕. พากเพียร อ่านว่า

.....

๖. บาปบุญ อ่านว่า

.....

๗. พัฒนา อ่านว่า

.....

๘. กตัญญู อ่านว่า

.....

๙. ขยัน อ่านว่า

.....

๑๐. ศาสนา อ่านว่า

.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ปริศนาคำทาย

๑. น้ำนี้ถูกต้องกาย   เนื้อละลายในทันที
๒. น้ำนี้เป็นเต็กดี   เจ็บป่วยใช้อาศัยมัน
๓. น้ำนี้คู่กับพระ   พวงผีเห็นแผ่นหนีพลัน
๔. น้ำนี้กินทุกวัน   ก้อนเย็นล้ำฉ่ำชื่นคอ
๕. น้ำนี้เกิดกลางคืน   เกาะตามพื้นเข้าจนสาย

บัตรคำ

เรื่อง โลมามาหาความรู้

โลมา

ไพศาล

สีสน

เยอะแยะ

โพล่

ปะการัง

อันตราย

พลัดหลง

จักรยาน

โทรศัพท์

นิทาน

โลมาหาความรู้

“วันนี้ฉันมีความสุขจริงๆ น้ำเย็นสบาย ทะเลสงบ ไม่มีคลื่นลมแรง” ปลาตาวบอกกับเพื่อนๆ ที่ว่ายน้ำตามกันมา

“ฉันก็มีความสุขเหมือนกัน วันนี้ได้กินปลาเล็กปลาน้อยอิมจนพุงกางเลย” ปลาตาวอีกตัวคุยอย่างมีความสุข

“ฉันชอบท้องทะเลกว้างใหญ่ไพศาล เป็นแหล่งอาหารของสัตว์น้ำใหญ่หลายชนิด” ปลาสีส้มสวยงามตัวหนึ่งบอกแล้วว่ายผ่านไป

“ใต้ท้องทะเลมีแต่สิ่งสวยงาม” ปลาหมึกพุดขึ้นแล้วแหวกว่ายไปพัก อยู่ใกล้กอปะการัง

“แต่ข้าเบื่อ ข้าแข่งกับชีวิตที่จำเจที่นี่” โลมาหนุ่มตะโกนแล้วว่ายต่ำลงมา

“เปื้อนที่นี่ก็ว่ายน้ำไปที่อื่นสิ มีอะไรให้ดูอีกเยอะแยะ”

“ข้าอยากรู้ อยากเห็นว่าบนผิวน้ำมีอะไรบ้าง”

“ถ้าเจ้าโผล่พ้นน้ำ เจ้าอาจได้รับอันตราย มนุษย์จะจับเจ้าไป” เต่าตัวหนึ่งบอกด้วยความเป็นห่วง

“ยังไงๆ ข้าต้องรู้ให้ได้ว่าข้างบนนั้นมีอะไรบ้าง”

โลมาหนุ่มโผล่ขึ้นมาบนผิวน้ำ แล้วดำดิ่งว่ายน้ำไปข้างหน้า ว่ายไปเรื่อยๆ จนพลัดหลงเข้าไปในแม่น้ำใจกลางเมืองใหญ่แห่งหนึ่ง

“เสียงอะไรนะ” โลมาหนุ่มนึกในใจ แล้วค่อยๆ โผล่หน้าขึ้นเหนือผิวน้ำ แอบอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ

“โอ้โฮ! ทำไมกว้างใหญ่อย่างนี้ นันรถไฟฟ้าแล่นอยู่ข้างบน” เสียงเด็กสองคนคุยกัน

“วันนี้โชคดีจัง ได้ดูละครสัตว์ มีนกสีสวย ลูกแมว สุนัข ลิง สิงโต ดูลีกำลังแสดงเลย” เสียงเด็กดังขึ้นอีก

ท ๑๕/พ.๓

โลมาค่อยๆ โผล่หน้าให้สูงขึ้น มองขึ้นไปบนฝั่ง เห็นการแสดงละครสัตว์
อย่างสนุกสนาน เด็กๆ หัวเราะกันอย่างมีความสุข

“นั่นการแสดงซีรคักรยานโลดโผน น่าตื่นเต้นมาก”

“การแสดงจบแล้ว มีการแจกรางวัล พัดลม ตู๋เย็น โทรทัศน์ โทรศัพท
ตุ๊กตา เสื้อผ้า หมวก เยอะแยะไปหมด” เด็กสองคนคุยกันต่อ

๑๐ วันผ่านไป โลมาหนุ่มกลับมาใต้ท้องทะเล

“โอ้เอ๊ย! อย่ามาโหม้เลย ไม่มีอะไรอย่างที่เจ้าเล่าว่าไปเห็นมาอย่างแน่นอน
ในโลกของฉันมีแต่น้ำทะเลใส ปะการัง ปลาเล็กปลาน้อยที่ฉันเห็นอยู่ทุกวัน
ฉันไม่เชื่อหรอกว่าจะมีอะไรแปลกใหม่มากกว่านี้” เจ้าเต่าตอบ

“นายนี้ไม่ยอมรับรู้อะไรใหม่ๆ เลย ฉันว่าการแสวงหาความรู้และเรียนรู้
สิ่งใหม่ๆ เป็นสิ่งจำเป็นนะ”

โลมาหนุ่มกล่าวอย่างมีความสุข

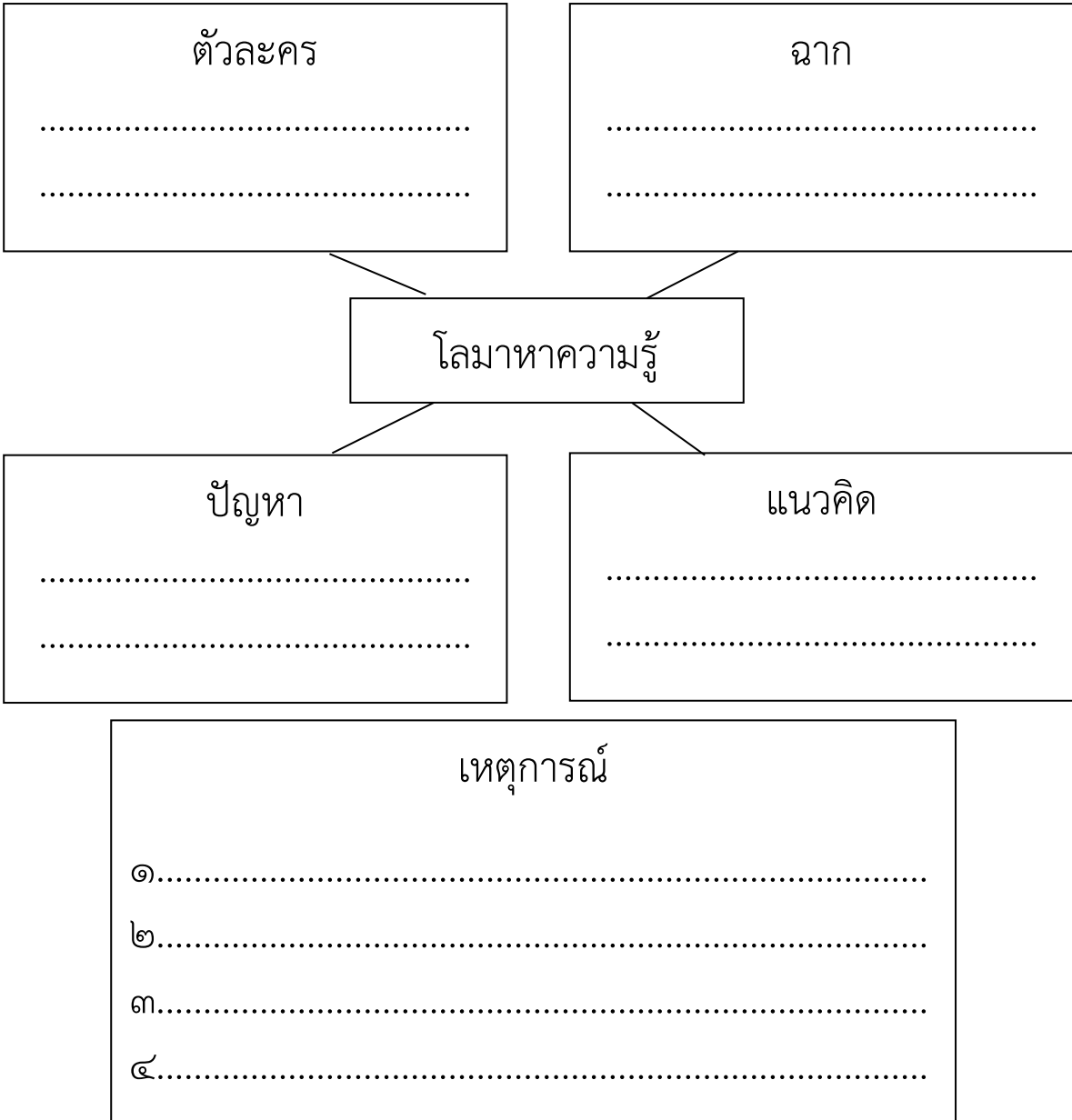
โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๐๘
เขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่อง จากนิทาน “โลมาหาความรู้”

แผนภาพโครงเรื่อง เรื่องโลมาหาความรู้

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๐๙
ตอบคำถามจากเรื่อง

คำชี้แจง อ่านนิทานเรื่อง *โลมาหาความรู้* แล้วตอบคำถาม

๑. โลมาหนุ่มอาศัยอยู่ที่ไหน

---

๒. สถานที่ที่โลมาอาศัยอยู่มีสภาพเป็นอย่างไร

---

๓. โลมาหนุ่มต้องการทำอะไร เพราะอะไร

---

๔. สถานที่ที่โลมาหนุ่มไปคือที่ใด

---

๕. โลมาหนุ่มได้พบเห็นอะไรบ้าง

---

๖. นิทานเรื่องนี้ให้ข้อคิดเตือนใจว่าอย่างไร

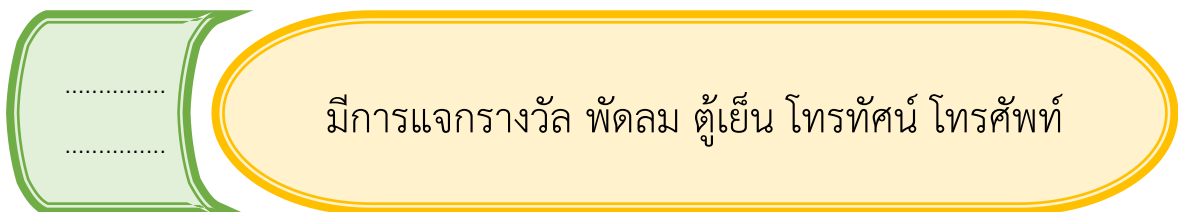
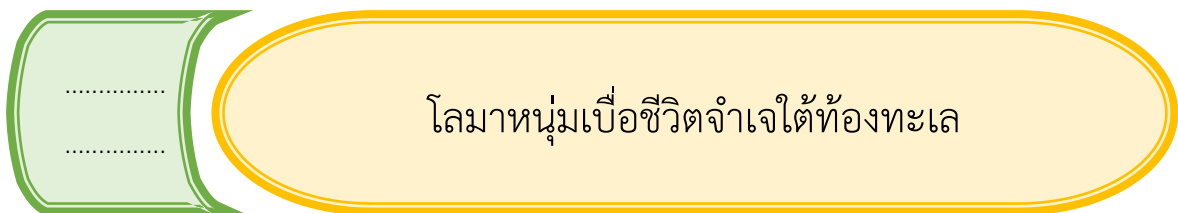
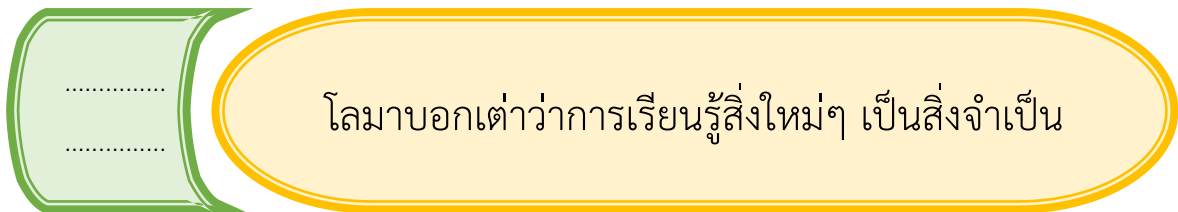
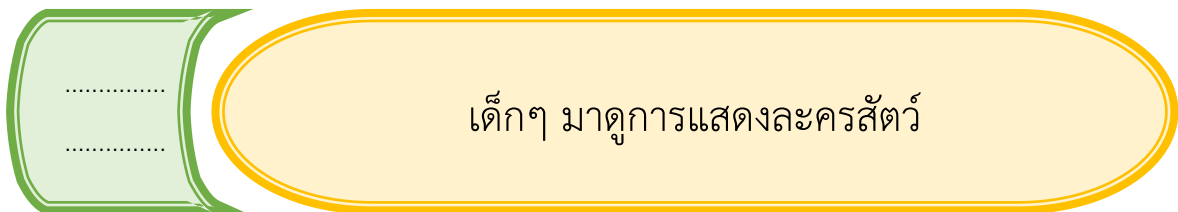

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๑๐

เรียงลำดับเนื้อเรื่อง

คำชี้แจง เขียนหมายเลข ๑ - ๓ หน้าข้อความตามลำดับเนื้อเรื่องของนิทานเรื่อง
“โลมาหาความรู้”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบความรู้

เรื่อง นกกระจาบ

“บ้านคือ วิมานของคน ถึงแม้ยากจน
ก็ต้องดิ้นรน อย่างจนปัญญา หาบ้านสักหลัง
ที่พอประทังชีวา ให้สนิทในนิทรา ให้ตื่นมามองโลกชื่นใจ”

ตอนหนึ่งจากเพลง บ้านของเรา

คนมีบ้านเป็นที่อยู่อาศัย หลับนอน ไม่ว่าบ้านจะเป็นเช่นไร
เล็ก แคบ ใหญ่โต โก้หรู แต่นั่นก็คือบ้าน คือ “วิมานของเรา”

นกสัตว์โลกผู้น่ารัก ทั้งนกยักษ์ นกใหญ่ นกเล็ก ก็มีรังเป็น “บ้าน”
ของมันเช่นเดียวกัน

ในบรรดา “บ้าน” หรือรังของนก นกกระจาบจะสร้างรัง
ได้อย่างน่าสนใจที่สุด

นกกระจาบรูปร่างคล้ายนกระจอก ตัวผู้มีสีสดใสมากกว่าตัวเมีย
โดยเฉพาะในช่วงฤดูผสมพันธุ์ ตัวผู้จะเริ่มเลือกพื้นที่สร้างรัง
โดยมากมักเป็นบริเวณปลายกิ่งไม้ ทั้งต้นมะขามเทศ มะพร้าว
ต้นตาล ฯลฯ

รังที่สร้างขึ้น เป็นรูปโดม มีทางเข้าด้านหนึ่งนั้น สวยงามมาก
และเป็นงานละเอียด ประณีต และมั่นคง ต้องอาศัยความเพียรพยายาม
เมื่อสร้างเสร็จตัวผู้จะเรียกนกกระจาบตัวเมีย เข้าไปสำรวจรัง หากตัวเมีย

ไม่พอใจ “บ้าน” นั้น ตัวผู้จะอุตสาหะสร้างรังให้ใหญ่ขึ้น ถ้าตัวเมียพอใจ ก็จะเข้าไปอยู่ร่วมกันใน “บ้าน” และช่วยสร้างรังเสริมต่อเป็นท่อยาวลงมา

คนบางคนแอบเก็บรังนกกระจาบบนชายเป็นของประดับบ้าน หรืออาคาร ด้วยเห็นเป็นของแปลกและสวยงาม ตามที่บทดอกสร้อยนกกระจาบ ซึ่งนายทวด เปรียญ ได้พรรณนาไว้ ดังนี้

รื่องลำตะลุ่มโปง

นกเอี้ยงนกกระจาบ	เห็นใบพงคงคาบค้อยเพียรขน
มาสอดสอยด้วยจะงอยปากของตน	ราวกับคนช่างพินิจคิดทำรัง
ช่างละเอียดเสียดสลักออกซับซ้อน	อยู่พักร้อนนอนรมได้สมหวัง
มั่นทำการหมั่นพินิจคิดระวัง	ให้ได้ตั้งนกกระจาบไม่หยาบเอย

บทดอกสร้อยนี้น่าจะสะท้อนใจให้คนผู้อ่านเห็นตัวอย่างของนก แม้ตัวเล็กแต่มีความเพียร เป็นนักประดิษฐ์ชั้นยอด ฝีมือละเอียด ประณีต สร้าง “บ้าน” อันเกิดจากความรักอันบริสุทธิ์ ได้แข็งแรง มั่นคง สมกับความเหนียวยาก

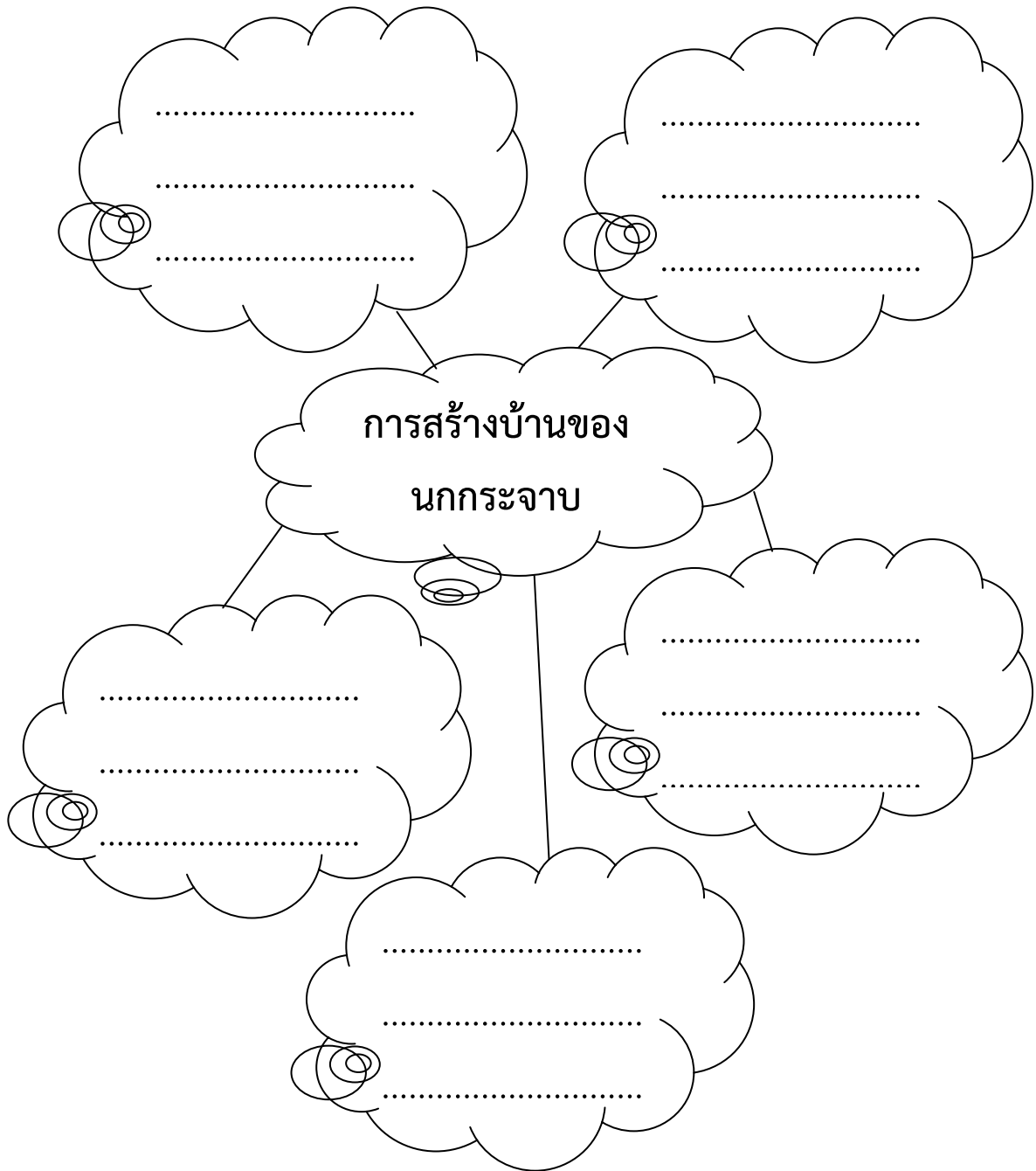
ถ้าคิดได้ดังนี้ จะได้ไม่ขโมยเก็บรังของมัน เป็นผลให้ประชากรนกกระจาบลดจำนวนลงอย่างน่าใจหาย

โครงการสื่อ ๖๐ พรรษา
สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ใบงานที่ ๑๑
แผนผังความคิด

คำชี้แจง เขียนแผนผังความคิด เรื่อง “นกกระจาบ”

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

แบบฝึกอ่านร้อยกรองสำหรับเด็ก

นกกระจาบ

นกเอี้ยงนกกระจาบ	เห็นใบพงลงคาบค้อยเพียรขน
มาสอดสอยด้วยจะงอยปากของตน	ราวกับคนช่างพินิจคิดทำรัง
ช่างละเอียดเสียดสลับออกซับซ้อน	อยู่พักร้อนนอนร่วมได้สมหวัง
แม้ทำการหมั่นพินิจคิดระวัง	ให้ได้ดังนกกระจาบไม่หยาบเอย

ใบงานที่ ๑๒
ตอบคำถามจากบทร้อยกรอง

คำชี้แจง ตอบคำถามจากบทร้อยกรอง “นกกระจาบ”

๑. นกกระจาบใช้อะไรทำรัง

ตอบ _____

๒. นกกระจาบใช้วิยวะส่วนใดสานรัง

ตอบ _____

๓. รังนกกระจาบมีลักษณะพิเศษกว่ารังนกชนิดอื่นๆ อย่างไร

ตอบ _____

๔. นกกระจาบเปรียบเหมือนกับคนในเรื่องใด

ตอบ _____

๕. เราควรเอาอย่างนกกระจาบในเรื่องใด

ตอบ _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

เกมค้นหาดอกไม้

คำชี้แจง อ่านบทร้อยกรองแล้วค้นหาว่าในบทร้อยกรองมีชื่อดอกไม้อะไรบ้าง
นำไปเขียนบนกระดาน กลุ่มใดได้ชื่อครบก่อนจะเป็นฝ่ายชนะ

กล้วยไม้แขวน ระย้าย่อย เป็นสร้อยสวน
กุหลาบล้วน ยิ้มแย้ม แก้มกลีบนิ่ม
ชบาสี หลากหลาย เรียงรายริม
ชมพูพิมพ์ พวงชมพู งามตรูตา
ทานตะวัน ดาวเรือง เหลืองสว่าง
ม่วงช้องนาง แต้มสี ทวีค่า
ประทัดดาว พราวไสว จับนัยนา
แพรสี พุทธรักษา ฟ้าชมพู

ท ๑๕/พ.๔

บทร้อยกรอง ว้าวเพื่อนรัก

วันเกิดดวงใจ	แม่ให้ลูกว้าว
มีขวัญบนหัว	สีตัวดำขาว
มีเขาเป็นปุ่ม	ขนนุ่มมันวาว
ของขวัญลูกสาว	ชื่อขวัญน่าขำ
ดวงใจเลี้ยงดู	เข้าตรูถึงคำ
ให้หญ้าให้น้ำ	ประจำทุกวัน
เข้าเข้าเย็นเย็น	วิ่งเล่นแข่งขัน
โตขึ้นเจ้าขวัญ	แสนรู้เร็วไว
จะให้เล่นน้ำ	มันทำไม่ได้
ตั้งนั้นดวงใจ	ตักอาบให้มัน
โรงเรียนเปิดแล้ว	เพื่อนแก้ว “เจ้าขวัญ”
ตามไปแถวนั้น	ไม่ห่าง “ดวงใจ”
เพื่อน เพื่อนร้องทัก	ซุกซุกขวัญไว้
เล่นหัวยั่วให้	ขวัญร้องมอมอ
เลิกเรียนกลับบ้าน	เดินผ่านไผ่กอ
แว่วเสียงเหมือนขอ	กิ่งไผ่เสียดกัน
ไม่ได้สังเกต	เกิดเหตุขึ้นพลัน
คนร้ายขวางกั้น	จะจับดวงใจ

เรียก “ขวัญ... ช่วยด้วย”
ปิดป้องอย่างไร
เจ้าขวัญมันโกรธ
ก้มหัวขวิดผาง
ถูกขวิดกระเด็น
ขวัญกับดวงใจ

มันฉวยมือไว้
มันไม่ยอมวาง
กระโดดเข้าขวาง
คนร้ายตกใจ
ต้องแผ่นหนีไป
ปลอดภัยสวัสดิ์

จากเรื่องวัวเพื่อนรัก ของกรมวิชาการ

บทร้อยกรอง

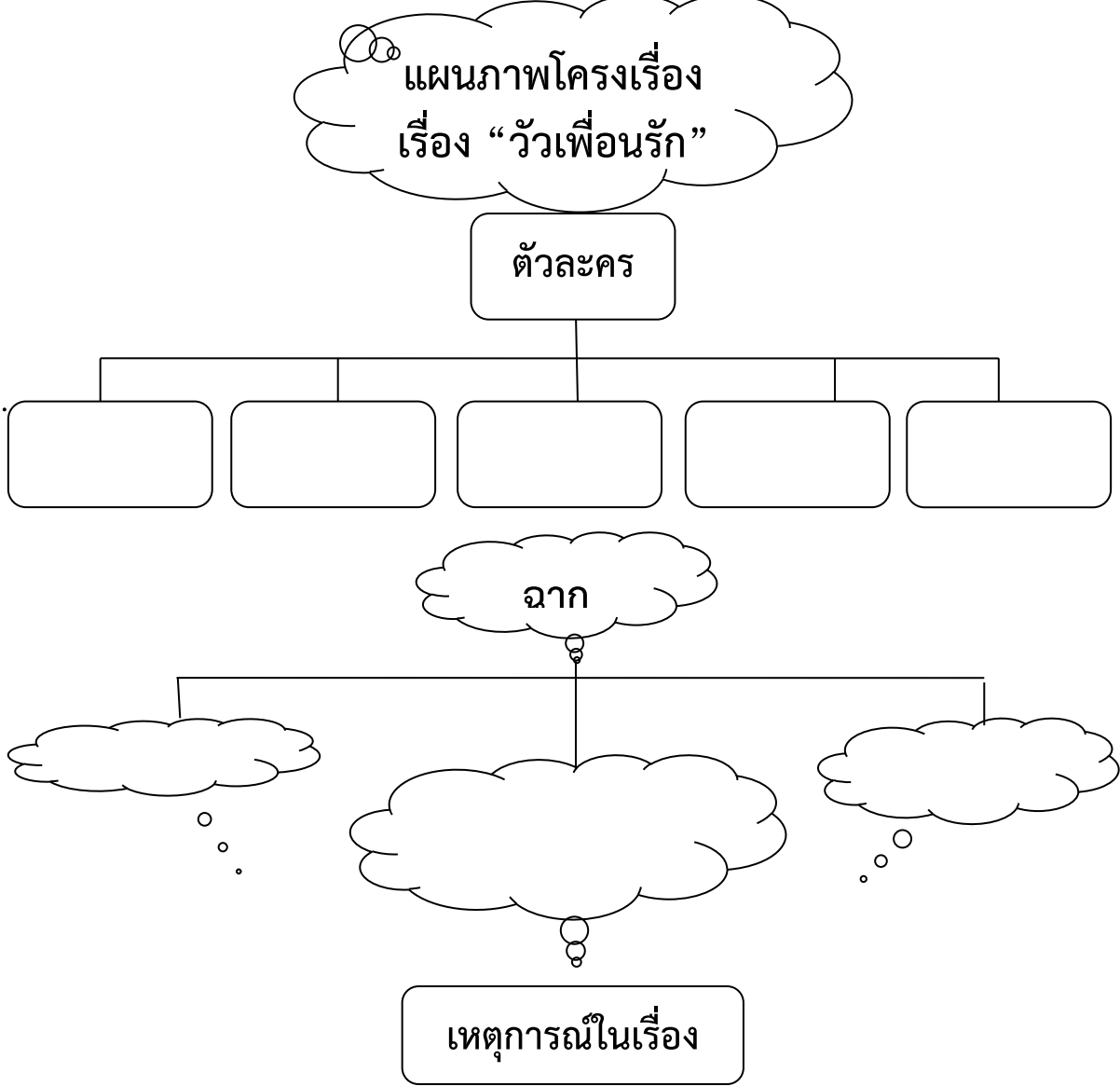
ยี่สิบไม้ม้วน

ผู้ใหญ่หาผ้าใหม่	ให้สะใภ้ใช้คล้องคอ
ใฝ่ใจเอาใส่ห่อ	มิหลงไหลใครขอคู
จะใคร่ลงเรือใบ	ดูน้ำใสและปลาปู
สิ่งใดอยู่ในตู้	มิใช่อยู่ใต้ตั้งเตียง
บ้าใบ้ถือใยบัว	หูดามัวมาใกล้เคียง
เล่าท่องอย่าละเลียง	ยี่สิบม้วนจำจงดี

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

ใบงานที่ ๑๓
เขียนแผนภาพโครงเรื่อง

คำชี้แจง เขียนแผนภาพโครงเรื่อง เรื่อง “วัวเพื่อนรัก”

- ๑. ....
- ๒. ....
- ๓. ....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

บทร้อยกรอง
ยี่สิบไม้รวน

ผู้ใหญ่หาผ้าไหม
ใส่ใจเอาใส่ห่อ
จะใคร่ลงเรือใบ
สิ่งใดอยู่ในตู้
บ้าใบ้ถือใยบัว
เล่าท่องอย่าละเลียง

ให้สะใภ้ใช้คล้องคอ
มิหลงไหลใครขอ
ดูน้ำใสและปลาปู
มิใช่อยู่ใต้ตั้งเตี๋ย
หุดามัวมาใกล้เคี๋ย
ยี่สิบม้วนจำจงดี

พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)

ใบงานที่ ๑๔
ตอบคำถาม

คำชี้แจง ตอบคำถามจากเรื่อง “วัวเพื่อนรัก”

๑. ขวัญของลูกวัวอยู่ที่ไหน

ตอบ _____

๒. ใครให้ลูกวัวแก้ดวงใจ

ตอบ _____

๓. ลูกวัวมีขนสีอะไร

ตอบ _____

๔. ดวงใจและเจ้าขวัญเล่นอะไรด้วยกันทุกเช้าทุกเย็น

ตอบ _____

๕. เจ้าขวัญกินอะไรเป็นอาหาร

ตอบ _____

๖. ดวงใจได้เจ้าขวัญมาเมื่อใด

ตอบ _____

๗. กิ่งไม้ที่เสียดสีกันมีเสียงดังเหมือนเสียงอะไร

ตอบ _____

๘. ใครทำให้เจ้าขวัญโกรธ

ตอบ _____

๙. ดวงใจถูกคนร้ายจับเมื่อใด

ตอบ _____

๑๐. ขวัญทำอย่างไรคนร้ายจึงยอมปล่อยดวงใจ

ตอบ _____

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

เรื่อง ปลาหมึกไม่ใช่ปลา

ปลาหมึกไม่ใช่ปลา แต่คนทั่วไปมักคิดว่าปลาหมึกเป็นปลา เพราะเห็นว่ามันว่ายน้ำได้ ความจริงแล้วปลาหมึกเป็นสัตว์ที่มีส่วนประกอบในตัว ซึ่งชี้ให้เห็นว่า เป็นสัตว์จำพวกหอย ตัวอย่างง่ายๆ ที่เห็นชัด คือ ปลาจะมีกระดูกสันหลังแต่ปลาหมึกไม่มี

ปลาหมึกเป็นหอยที่มีพัฒนาการไปมาก ลำตัวของมันเปรียบได้กับส่วนหลังของหอยที่ยืดยาวออกไป อีกส่วนหนึ่งเป็นส่วนหัวที่มีหนวดยาวยื่นออกมาเป็นเส้นๆ ดูคล้ายเป็นเท้าของมัน การเคลื่อนที่ของปลาหมึกจะใช้วิธีขับน้ำจากบริเวณส่วนในของลำตัว ผ่านช่องทางท่อที่อยู่ใกล้ๆ หัวจึงทำให้เกิดแรงดันให้พุ่งไปอีกด้านหนึ่ง ขณะที่เคลื่อนที่ ปลาหมึกจะลู่หนวดของตัวเองไว้เพื่อไม่ให้ต้านน้ำ

บัตรคำ

ปลาหมึก

ประกอบ

สั้นหลัง

กระดุก

พัฒนา

หนด

เคลื่อนที่

บริเวณ

แรงดัน

หอย

ลู

ว่ายน้

ใบงานที่ ๑๕
ตอบคำถาม

คำชี้แจง ตอบคำถามจากเรื่อง “ปลาหมึกไม่ใช่ปลา”

๑. ทำไมคนทั่วไปจึงคิดว่าปลาหมึกเป็นปลา

ตอบ _____

๒. ปลาหมึกเป็นสัตว์จำพวกใด

ตอบ _____

๓. ลำตัวของปลาหมึกเปรียบได้กับส่วนใดของหอย

ตอบ _____

๔. ส่วนหัวของปลาหมึก คือ ส่วนใด

ตอบ _____

๕. ปลาหมึกว่ายน้ำได้อย่างไร

ตอบ _____

เรื่อง เพื่อนเล่นแสนรัก

เด็กๆ พาลูกข้างไปเล่นฟุตบอลที่ริมตลิ่ง ฝ่ายหนึ่งเป็นเพื่อนข้าง อีกฝ่ายหนึ่งเป็นเด็กๆ ตะบอลลกกันอย่างสนุกสนาน เล่นกันนาน จนเด็กๆ หหมดแรงขอนั่งพัก เด็กๆ จึงหาวิธีเล่นใหม่

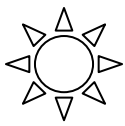
น้ำในแม่น้ำไม่เต็มฝั่ง พื้นทรายมีน้ำขังเป็นแอ่งๆ เด็กๆ เลือกแอ่งน้ำที่ใหญ่ที่สุด ใช้เสียมขุด ใช้พลั่วตักพื้นทรายในแอ่งให้ร่วนซุย จนแอ่งน้ำกลายเป็นบ่อทรายแฉะๆ

ลูกข้างโบ้โบก โบ้บัว โบกหู แกว่งหาง วิ่งลงบ่อทราย โบ้บัวนอนตะแคงซ้าย ตะแคงขวา ดิ้นพลิกตัวไปมา โบ้โบกใช้ท้องไถทรายช่วยแก้คัน ใช้ขาถีบทรายขึ้นๆ ลงๆ เด็กๆ ช่วยกันตักน้ำสาตลูกข้าง เสียงลูกข้างร้อง เอ๊กๆ แอ๊กๆ ใช้วงฟันน้ำใสเด็กๆ เด็กๆ ต่างก็หลบน้ำเล่นอย่างสนุกสนานและมีความสุข

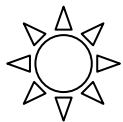
เพื่อนๆ เข้ามากอดลูกข้าง ลูบหัวเพื่อนข้างเบาๆ เพื่อนรัก เพื่อนเล่น เราจะได้เล่นกันอย่างนี้อีกไหม เพื่อนเล่นแสนรัก

ใบงานที่ ๑๖
เรียงลำดับเหตุการณ์

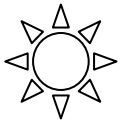
คำชี้แจง ใส่หมายเลข 1 – 5 ลงในช่อง ตามลำดับเหตุการณ์จากเรื่องที่อ่าน

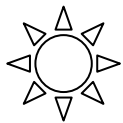
ใบบัวนอนตะแคงซ้าย ตะแคงขวา ดิ้นพลิกตัวไปมา

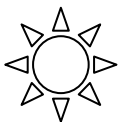
ลูกช่างร้อง เอ๊กๆ แอ๊กๆ ไซ้รงพ่นน้ำใส่เด็กๆ

เด็กๆ พาลูกช่างไปเล่นฟุตบอลที่ริมตลิ่ง

เพื่อนๆ เข้ามากอดลูกช่าง เพื่อนเล่นแสนรัก

เด็กๆ เลือกแองน้ำที่ใหญ่ที่สุด

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

ใบงานที่ ๑๗
เขียนบันทึกการอ่าน

คำชี้แจง เขียนบันทึกการอ่าน จากเรื่อง “เพื่อนเล่นแสนรัก” และวาดภาพประกอบ
ให้สวยงาม

บันทึกการอ่าน

ชื่อเรื่อง .....

ตัวละคร .....

.....

สถานที่ .....

ข้อคิดที่ได้จากการอ่าน .....

ประโยชน์ที่ได้จากการอ่าน .....

.....

ชื่อ ..... สกุล ..... ชั้น ..... เลขที่ .....

แบบทดสอบหลังเรียน

หน่วยการเรียนรู้ที่ 15 วรรณกรรมสร้างสรรค์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2

คำชี้แจง เขียนเครื่องหมาย X ทับตัวอักษรหน้าคำตอบที่ถูกต้อง

เต่าปูมีกระดอง ไว้ปกป้องพองพาลภัย
วัวควายมีเขาใหญ่ ช้างมีงวงและมิงา

- จากข้อความนี้ ปู และเต่ามีกระดองไว้ทำอะไร
ก. ไว้เก็บลูกอ่อน   ข. ไว้กันกระแทก   ค. ไว้ป้องกันภัย
- ข้อความนี้กล่าวถึงสัตว์กี่ชนิด
ก. 3 ชนิด   ข. 4 ชนิด   ค. 5 ชนิด
- งวงของช้างเปรียบได้กับอวัยวะส่วนใดของมนุษย์
ก. เท้า   ข. มือ   ค. ปาก
- วัวและควายมีเขาไว้ทำอะไร
ก. ไว้ป้องกันศัตรู   ข. ไว้เสยฟางเข้าปาก   ค. ไว้ขวิดคน

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 5 - 6

คุณพ่อคะ หนูขอโทษหนูจะไม่ทำอีกแล้ว

- ผู้ที่กล่าวข้อความนี้ต้องการสิ่งใด
ก. การลงโทษ   ข. คำปลอบโยน   ค. การให้อภัย

ท 15/ผ.1

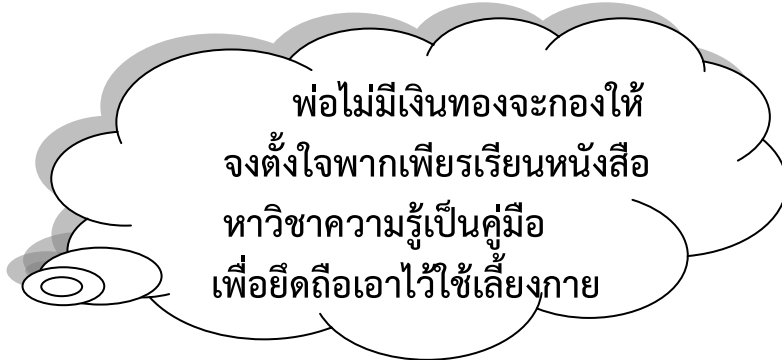
6. ผู้กล่าวข้อความนี้มีความรู้สึกอย่างไร

ก. เศร้าใจ

ข. สำนึกผิด

ค. ซาบซึ้งใจ

อ่านข้อความต่อไปนี้แล้วตอบคำถามข้อ 7 - 10

7. ข้อความนี้กล่าวในลักษณะใด

ก. อธิบาย

ข. ตักเตือน

ค. สั่งสอน

8. คำว่า “พากเพียร” จากข้อความนี้มีความหมายตรงกับข้อใด

ก. เป็นคนดี

ข. ขยัน

ค. เป็นคนฉลาด

9. ผู้ที่เขียนข้อความนี้มีความรู้สึกตรงกับข้อใด

ก. ภูมิใจ

ข. ซื่นซม

ค. ห่วงใย

10. ข้อใด ไม่ได้กล่าวไว้ในข้อความนี้

ก. หาวิชาความรู้

ข. ตั้งใจเรียน

ค. ให้รู้จักพัฒนาตนเอง